

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci žalobcu **M. P.**, bytom v C., proti žalovanej **Sociálnej poisťovni, ústredie**, B., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. X. zo 16. februára 2005, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. augusta 2007, č.k. 29S/17/2007-89, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 28. augusta 2007, č.k. 29S/17/2007-89, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. X. zo 16. februára 2005, ktorým zamietla odvolanie a potvrdila rozhodnutie pobočky žalovanej v. z 19. augusta 2003 č. 3463/2003/SZČO (č.: 702-4766-4105/2003-1), ktorým predpísala žalobcovi na úhradu poistné

na nemocenské poistenie za obdobie od 1. júla 1995 do 30. júna 1997 v sume 2.697,- Sk a poistné na dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. júla 1995 do 30. júna 1997 v sume 17.529,- Sk. V odôvodnení svojho rozsudku krajský súd poukázal na príslušné ustanovenia zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 274/1994 Z.z.), z ktorých vyplýva pre samostatne zárobkovo činné osoby (ďalej len SZČO), teda i pre žalobcu povinnosť platiť poistné včas a v správnej výške, to je vo výške určenej zákonom. Žalobca v tejto výške poistné v období od 1. júla 1995 do 30. júna 1997 neplatil domnievajúc sa, že jeho príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti v rozhodnom období boli nižšie ako výška minimálnej mzdy zamestnanca v pracovnom pomere. Z výpisu z daňového priznania za roky 1994 a 1995 je však nepochybné, že jeho príjmy presiahli výšku právnym predpisom stanovenej minimálnej mzdy. Vzťahovala sa preto na neho povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v rozsahu dôvodov žaloby krajský súd žalobu zamietol, keďže dospel k záveru, že rozhodnutie a postup žalovaného sú v súlade so zákonom. Žalovenému náhradu trov konania krajský súd nepriznal s poukazom na § 250k ods. 1 O.s.p. a neúspech žalobcu v konaní.

Žalobca sa proti rozsudku krajského súdu odvolal. Navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť ako nezákonný a protiústavný. Poukázal na to, že osobou samostatne zárobkovo činnou sa stal 15. novembra 1993 a živnostenské oprávnenie mu zaniklo 24. marca 2004. Od 27. apríla 1995 je zamestnancom. Zotrval na tom, že v roku 1995 podal opravné daňové priznanie za rok 1994 a podľa výpisu z daňového priznania zo 4. októbra 1995 mal čiastkový základ dane zo samostatne zárobkovej činnosti za rok 1994 vo výške 10.450,- Sk, čo je 871,- Sk mesačne. Pomerná časť základu dane pripadajúca na jeden mesiac bola teda nižšia ako minimálna mzda zamestnanca v pracovnom pomere odmeňovaného mesačnou mzdou, ktorá platila k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platilo poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, t.j. 2.450,- Sk mesačne. Keďže bol súčasne zúčastnený od 1. júla 1995 do 30. júna 1996 na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu, v zmysle § 14 ods. 8 zákona číslo 274/1994 Z.z., nevznikla mu povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie. Jedinná povinnosť, ktorú mal v zmysle vtedy platnej a účinnej právnej úpravy bola iba oznamovacia povinnosť v zmysle ustanovenia § 18 zákona číslo 274/1994 Z.z., t.j. povinnosť prihlásiť sa v pobočke príslušnej podľa miesta svojho trvalého pobytu najneskôr do 8 dní od vzniku oprávnenia na prevádzkovanie činnosti zakladajúcej účasť

na nemocenskom poistení, čo si aj splnil. Povinnosť SZČO písomne oznámiť príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne akúkoľvek zmenu vymeriavacieho základu bola ustanovená až zákonom č. 242/2001 Z.z., ktorým sa menil a doplňal zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a zákon č. 274/1994 Z.z., pričom zmenený vymeriavací základ sa použil najskôr od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasledoval po mesiaci, v ktorom bola zmena oznámená. V uvedenom období si teda vždy riadne a včas plnil svoje povinnosti, keďže nebola zákonom stanovená povinnosť písomne oznamovať zmenu vymeriavacieho základu.

Žalobca zotrval aj na tvrdení, že aj v roku 1996 podal dodatočné daňové priznanie za rok 1995. Na základe výpisu z daňového priznania z 12. augusta 1996 mal čiastkový základ dane zo samostatnej zárobkovej činnosti 31.142,- Sk, čiže 2.595,- Sk mesačne, t.j. v období od 1. januára do 31. marca 1995 mal príjem vyšší ako bola minimálna mzda. Avšak v období od 1. apríla 1995 do 31. decembra 1995 príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti vo výške 2.595,- Sk bol nižší ako minimálna mzda, ktorá už bola stanovená sumou 2.700,- Sk mesačne.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobca považuje rozhodnutie žalovanej ako aj Krajského súdu v Nitre za nesprávne a nezákonné ako aj v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, pretože podľa článku 13 ods. 1 Ústavy SR povinnosti možno ukladať len na základe zákona a v jeho medziach a podľa článku 2 ods. 3 Ústavy SR, každý môže konať čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Podľa žalovanej žalobca v odvolaní proti rozsudku neuviedol žiadne nové námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie preskúmaného rozhodnutia. Poukázala na to, že aj krajský súd vykonal k tvrdeniam žalobcu dokazovanie, pričom aj správou Daňového úradu Z.M. o čiastkovom základe dane žalobcu za roky 1994 a 1995 boli potvrdené údaje, z ktorých žalovaná pri predpísaní dlžných súm poistného vychádzala. Tvrdenie žalobcu, že daňové orgány mu nikdy nedoručili rozhodnutie o zmene čiastkového základu dane za roky 1994 a 1995 nemá vplyv na posúdenie veci zo strany žalovanej, keďže túto skutočnosť nemohla ovplyvniť. Námietku žalobcu o rozpore rozhodnutí žalovanej a súdu s Ústavou Slovenskej republiky považuje žalovaná za neopodstatnenú, lebo v rozpore so zákonom ho k ničomu

nenútila, plnenie odvodových povinností, tzn. odvádzať poisťné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie riadne a včas, t.j. v správnej sume zo správne stanoveného vymeriavacieho základu a v deň splatnosti ustanoveným zákonom, vyplýva priamo z citovaného zákona. Rovnako zo zákona vyplýva oprávnenie žalovanej predpísať povinnému subjektu dlžnú sumu poisťného, pokiaľ si odvodovú povinnosť stanovenú zákonom dobrovoľne nesplní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní a rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2) O.s.p. tak, že odvolaniu nevyhovel.

Predmetom preskúmania v danej veci je rozhodnutie žalovanej ako aj jej pobočky, ktorými bola predpísaná žalobcovi na úhradu suma 2.697,- Sk ako doplatok poisťného na nemocenskom poistení za obdobie od 1. júla 1995 do 30. júna 1997 a suma 17.529,- Sk na poisťnom na dôchodkovom zabezpečení za to isté obdobie.

Žalobca tak v odvolaní proti rozhodnutiu pobočky Sociálnej poisťovne ako aj v žalobe podanej na súd a napokon aj v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namieta, že uvedené sumy poisťného mu boli na úhradu predpísané neprávom, lebo v období od 1. júla 1995 do 30. júna 1997 mu nevznikla povinnosť platiť poisťné, lebo ako SZČO bol zúčastnený na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu a jeho príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti nebol vyšší ako výška minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere.

Žalovaná nespochybňuje, že v zmysle § 14 ods. 8 zákona č. 274/1994 Z.z., podľa ktorého SZČO zúčastnené na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu nie sú povinné platiť poisťné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti, ak ich príjem z tejto činnosti nie je vyšší ako je výška minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere, odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poisťné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, by žalobca nemal povinnosť uhradiť poisťné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. júla 1995 do 30. júna 1997, pokiaľ by jeho čiastkový základ dane z činnosti SZČO za roky 1994 a 1995

bol nižší ako výška minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere, t.j. v období do 1. apríla 1996 v sume 2.450,- Sk a od 1. apríla 1996 v sume 2.700,- Sk.

Žalovaná ale vychádza z toho, že čiastkový základ dane za rok 1994 bol 36.927,- Sk a v roku 1995 v sume 55.760,- Sk. Uvedené mala žalovaná preukázané z údajov poskytnutých jej Ústredným daňovým riaditeľstvom, z ktorých je zrejmé, že správnosť takto ustálených čiastkových základov dane za uvedené roky zostala nespochybnená aj po daňovej kontrole uskutočnenej 25. júla 1997.

Údaje o čiastkových základoch dane za roky 1994 a 1995, z ktorých pri rozhodovaní vychádzala žalovaná sa žalobcovi nepodarilo spochybníť ani v konaní o jeho žalobe pred súdom, keď rovnako na požiadanie krajského súdu listom z 1. júla 2005 Daňový úrad Z.M. oznámil, že čiastkový základ dane žalobcu podľa § 7 za rok 1994 bol 36.927,- Sk a za rok 1995 bol 55.760,- Sk. Vychádzajúc z uvedených údajov potom žalovaná aj krajský súd nepochybné správne ustálili, že príjem žalobcu za rok 1994 zo živnosti pripadajúci na jeden kalendárny mesiac bol 3.078,- Sk a za rok 1995 4.647,- Sk, teda vyšší ako minimálna mzda, a mal preto povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie v sumách, ktoré mu za jednotlivé mesiace predpísala k úhrade pobočka žalovanej.

Pre záver o uvedenej povinnosti nemá význam poukaz žalobcu na to, že až s účinnosťou od 1. januára 2001 bola ustálená povinnosť SZČO písomne oznamovať zmenu vymeriavacieho základu a prípadne výšku príjmu z podnikania a inej samostatne zárobkovej činnosti preukazovať žalovanej výpisom z daňového priznania, lebo uhradiť odvod poistného žalovaná nevyvodzuje z toho, že žalobca si označené povinnosti nesplnil, ale z toho, že nezaplatil poistné riadne a včas v súlade so zákonom hoci povinnosť urobiť tak mu vyplývala z príslušných ustanovení zákona číslo 274/1994 Z.z., okrem iného aj z ustanovenia § 19 ods. 2 cit. zákona, podľa ktorého za SZČO vykazuje a odvádza poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie SZČO.

Odvolaací súd sa tak stotožnil so zisteniami a závermi krajského súdu, ktorého rozsudok považoval vo výroku za vecne správny, a preto ho podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Účastníkom odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný a žalovanej trovy v odvolacom konaní nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2008

Anna Žáková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová